

Social- og boligminister Sophie Hæstorp Andersens talepapir

Anledning	Samråd om private botilbud
Dato / tid	27. marts 2025 kl. 13 til 14
Sted	Lokale S-092
Talens varighed	12 minutter
Talens formål	Besvarelse af samrådsspørgsmål AL- AO
Publikum og programpunkt	Socialudvalget

Samrådsspørgsmål AL

Anerkender ministeren, at det er en udfordring, at private botilbud kan etablere sig uden nogen forudgående form for kvalitetskontrol som eksempelvis certificering og autorisation af ledelse, idet det svært for kommunerne at gennemskue kvalitets- og kompetenceniveauet?

Samrådsspørgsmål AM

Anerkender ministeren, at kommunernes reelle mulighed for at kontrollere kvaliteten af private botilbud er begrænset, samt at det kan være svært for kommunerne at kontrollere hvornår og hvor længe en borger er på forsorgshjem og opdage snyd?

Samrådsspørgsmål AN

Er ministeren enig i, at en bedre regulering af private botilbud og et forbud mod profit på private botilbud vil kunne bidrage til besparelser på det specialiserede socialområde, som regeringen netop har givet udtryk for ønske om?

Samrådsspørgsmål AO

Hvilke initiativer vil ministeren iværksætte for at styrke kommunernes mulighed for at kontrollere både kvalitet og regninger fra private botilbud?

Der henvises til artiklerne bragt på dr.dk den 29. januar 2025: "Antallet af pladser på private forsorgshjem er tredoblet: 'Nogle kan malke systemet'" og "John boede i lejlighed, mens kommunen dagligt betalte 2.500 kroner for, at han boede på forsorgshjem" samt den øvrige dækning af spørgsmålet om profit på botilbud

[Indledning]

- Tak til spørgeren fra Socialistisk Folkeparti for at indkalde til dette samråd om private botilbud.
- Jeg er til samrådet i dag blevet stillet fire spørgsmål vedrørende private botilbud.
- Jeg forstår spørgsmålene således, at de særligt omhandler kommunernes mulighed for at kunne kontrollere kvaliteten og udgifterne på private botilbud, og dertil kommunernes mulighed for at opdage eventuel snyd.
- Da spørgsmålene er af forskellig karakter, vil jeg i det følgende forsøge at besvare dem særskilt.
- Indledningsvist vil jeg gerne gøre det klart, at botilbud -uanset om de er offentlige eller private - skal leve op til de gældende regler.
- Både når private og offentlige myndigheder de bedriver botilbud, skal vi

kunne være trygge ved, at opgaven med at varetage omsorgen for nogle af de aller mest udsatte borgere, lever fuldt op til de krav der stilles til kvaliteten.

[Samrådssp. AL – forudgående kvalitetskontrol af private botilbud]

[Socialtilsynets godkendelse og løbende tilsyn]

- Det første spørgsmål handler om forudgående kvalitetskontrol af private botilbud.
- Som sagt er det essentielt, at de botilbud, som drager omsorg for nogle af de mest udsatte borgere i vores samfund, bl.a. børn og unge har den fornødne kvalitet til at varetage denne her opgave.
- I spørgsmålet lægges der op til, at private botilbud har mulighed for at etablere sig uden nogen forudgående form for kvalitetskontrol.

- Og der må jeg sige, at det er vigtigt for mig, at understrege, at vi har socialtilsynet, som har ansvaret for at godkende sociale tilbud. Det gælder selvfølgelig også private tilbud.
- Og som kun godkender tilbud, der efter en samlet vurdering forventes at have den fornødne kvalitet.
- Socialtilsynet har og skal som led i godkendelsen, og i forbindelse med det løbende tilsyn, også se på faglige kvalifikationer, herunder medarbejdernes og ledernes kvalifikationer, og tilbuddets økonomiske bæredygtighed.
- Som følge af godkendelsen og det løbende tilsyn, som socialtilsynet fører med godkendte tilbud, bør kommunerne være trygge ved, at det godkendte tilbud har den fornødne kvalitet.
- Hvis der i forbindelse med det løbende tilsyn konstateres, at være udfordringer med kvaliteten af tilbuddet, kan socialtilsynet beslutte at iværksætte et

skærpet tilsyn. Eller i sidste ende og lukke tilbuddet helt.

- Og det har vi jo set konkrete eksempler på.

[Ikke-godkendte tilbud]

- Vores system er bygget op om tillid. Tillid til, at kommunerne som udgangspunkt kun visiterer borgere til tilbud, der er godkendt af socialtilsynet.
- Så vi kan være trygge ved at de tilbud, som nogle af vores samfunds mest udsatte borgere visiteres til, har den fornødne kvalitet.
- På Tilbudsportalen har kommunerne mulighed for at finde oplysninger om private botilbud, som socialtilsynet har godkendt og fører tilsyn med efter socialtilsynsloven.
- Hvis et tilbud ikke findes på Tilbudsportalen betyder det, at det ikke er godkendt af socialtilsynet, og det bør få kommunerne til nøje at overveje, om de

alligevel vil gøre brug af det her ikke-godkendte tilbud

- For så vidt angår ikke-godkendte tilbud må kommunerne nemlig kun anvende disse helt undtagelsesvist.
- Ikke-godkendte tilbud må kun anvendes midlertidigt i helt særlige situationer, hvor der ikke kan findes plads på et egnet godkendt tilbud.

[Kommunernes forpligtelser]

- Jeg vil gerne slå fast, at det er kommunerne, der har ansvaret for at overholde reglerne for brugen af ikke-godkendte tilbud.
- Ligesom det er kommunerne, der har ansvaret for at opfylde forsyningsforpligtelsen og føre et personrettet tilsyn, så vi sikrer, at der bliver taget ordentligt hånd om sårbare borgere.
- Som minister på området finder jeg de sager, der har været fremme i pressen

om anvendelsen af ikke-godkendte tilbud, dybt bekymrende.

- Vi KAN ikke acceptere svigt af samfundets mest udsatte..
- Derfor har vi også som led i den politiske rammeaftale på handicapområdet fra januar mellem regeringen og aftalepartierne igangsat et arbejde, der skal se på, hvordan vi kan dæmme op for snyd og svigt på sociale tilbud og på, om der er brug for at ændre reglerne for brug af ikke-godkendte tilbud til både børn og voksne.
- Vi har også brug for at kende omfanget og baggrunden for kommunernes brug af ikke-godkendte tilbud, så vi kan vurdere, hvad der er behov for at sætte i værk.
- Derfor har jeg bedt alle kommunerne om at redegøre for deres brug af ikke-godkendte tilbud.
- For at være sikker på, at kommunerne er opmærksomme på reglerne om brugen af ikke-godkendte tilbud har Social- og

Boligministeriet i november 2024

desuden udsendt et hørdebrev til alle kommuner.

- Og det brev har til hensigt at understrege reglerne for brugen af ikke-godkendte tilbud, og kommunernes ansvar på det sociale område.

[Initiativet om effektivisering af socialtilsynet og arbejdet med snyd, svigt og ikke-godkendte tilbud]

- I mit ministerium er der også fokus på, om private tilbud har udfordringer med at levere den nødvendige kvalitet.
- Som følge af den tidligere omtalte rammeaftale fra januar er der bl.a. indgået aftale om et initiativ om effektivisering af socialtilsynet.
- Dette initiativ er udmøntet i et lovforslag om ændring af socialtilsynsloven, som har til formål at sikre, at socialtilsynet gennem en risikobaseret tilgang kan fokusere indsatsen mere målrettet på

sociale tilbud og plejefamilier, hvor der er eller er risiko for udfordringer med kvaliteten.

- Arbejdet med snyd, svigt og ikke-godkendte tilbud gennemføres sideløbende med lovforslagets fremsættelse og folketingsbehandling.
- Arbejdet med snyd og svigt vil bl.a. have fokus på, hvordan eksisterende regler om karens for ledere, økonomisk tilsyn og krav til faglige, økonomiske og organisatoriske kompetencer hos ledere og ejere kan skærpes.

[Samrådssp. AM –kommunernes mulighed for at kontrollere kvaliteten af private botilbud]

- Det andet samrådspørgsmål AM handler om kommunernes mulighed for at kontrollere kvaliteten af private botilbud.
- Som jeg tidligere har nævnt, er det socialtilsynet, der godkender og fører

tilsyn med godkendte tilbud, og om disse tilbud har den fornødne kvalitet.

- Samtidigt er det kommunerne der fører det personrettede tilsyn, uanset om den konkrete borger er i et ikke-godkendt eller et godkendt tilbud.
- Jeg mener, at kommunerne har flere muligheder for at kontrollere kvaliteten af private botilbud.
- Hvis en kommune gerne vil gøre brug af et privat botilbud, men er usikker på, om det private tilbud har den fornødne kvalitet, kan kommunen forhøre sig hos det socialtilsyn, som har godkendt tilbuddet og som fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet.
- Er der derimod tale om, at kommunen i forbindelse med det personrettede tilsyn, hvor man er ude at se til en borger, bliver bekymret for, om tilbuddet har den nødvendige kvalitet, kan kommunen orientere socialtilsynet herom.

- Og hvis den kommune, hvori det private botilbud er beliggende bliver bekymret for konkrete beboere på tilbuddet, eller om tilbuddet har den nødvendige kvalitet, kan kommunen også kontakte det socialtilsyn, som fører tilsyn med det pågældende tilbud.

[kommunernes mulighed for at kontrollere snyd på forsorgshjem, herunder hvornår og hvor længe en borger opholder sig på forsorgshjem]

- Som jeg allerede har berørt, er det socialtilsynet der godkender og fører løbende tilsyn, det gør de både med økonomien, herunder også det økonomisk tilsyn med forsorgshjem.
- Som en del af det økonomiske tilsyn skal forsorgshjemmet have deres budget godkendt af socialtilsynet, og regnskabet skal revideres af en godkendt revisor.
- Da der på forsorgshjem gælder et selvmøderprincip, hvor borgeren selv

henvender sig og anmoder om at blive indskrevet, er det ikke kommunen, der visiterer borgeren til denne tilbudstype.

- Netop for at sikre, at det er de rigtige, der går ind af døren på et forsorgshjem, har vi med hjemløserereformen præciseret formålet med og målgruppen for et ophold på et forsorgshjem.
- Det blev i den forbindelse tydeliggjort, at det er personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har et akut behov for et midlertidigt ophold med støtte og omsorg, som kan tage ophold på et forsorgshjem.
- Det er lederen af forsorgshjemmet, som træffer afgørelse om optagelse af borgeren på forsorgshjemmet, og i den forbindelse skal lederen sikre, at borgeren er en del af målgruppen for tilbuddet.
- Forsorgshjemmet skal inden for tre hverdage informere borgerens kommune

om borgerens indskrivning på
forsorgshjemmet.

- Derudover er det værd at bemærke, at socialtilsynet ved godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn skal sikre, at tilbuddet har de fornødne kompetencer til at varetage omsorgen for tilbuddets målgruppe.
- Kommunen må derfor have tiltro til, at socialtilsynet løfter opgaven med at føre tilsyn med forsorgshjemmet.
- Der er som tidligere nævnt blevet igangsat et arbejde, der skal undersøge mulige regelændringer, der kan dæmme op for snyd og svigt på sociale tilbud. Dette arbejde omfatter også forsorgshjem.
- Derudover kan jeg tilføje, at kommunen skal udarbejde en handleplan for borgere på forsorgshjem. Handleplanen er samtidig en af forudsætningerne for, at kommunen kan udskrive borgeren fra forsorgshjemmet.

- Formålet med handleplanen er, at sikre at kommunen tager stilling til borgerens behov, og at borgeren hurtigst muligt hjælpes videre. Fortrinsvis i egen bolig.
- Kommunen vil altså som led i udarbejdelsen af handleplanen skulle forholde sig til hvornår og hvor længe en borger opholder sig på forsorgshjemmet.

[Samrådssp. AN – bedre regulering af private botilbud og forbud mod profit som bidrag til besparelser på det specialiserede socialområde]

- Det tredje spørgsmål handler om, hvorvidt en bedre regulering af private botilbud og et forbud mod profit på private botilbud vil kunne bidrage til besparelser
- Som tidligere nævnt, er der som led i den politiske rammeaftale på handicapområdet igangsat et arbejde, der skal se på mulige regelændringer, der kan dæmme op for snyd og svigt i sociale

tilbud, og muligheden for regulering af brugen af ikke-godkendte tilbud.

- Dette arbejde omfatter også private botilbud.
- I forhold til et forbud mod profit kan jeg oplyse, at regeringen er opmærksom på private tilbuds udbyttebetaling, og ser med alvor på de sociale tilbud, som udnytter socialområdet til at tjene penge på bekostning af udsatte borgere.
- Spørgsmålet om private tilbuds muligheder for at udtage overskud har senest været en del af de politiske drøftelser tilbage i april 2021, men der var på daværende tidspunkt ikke flertal for at indføre et forbud mod profit på drift af tilbud på det sociale område.
- Det er min vurdering, at et sådan forslag heller ikke vil kunne finde flertal i dag.
- Det som vi hele tiden skal have for øje er, at sikre, at der er sammenhæng mellem både pris og kvalitet

- Den nuværende lovgivning giver dog mulighed for, at der kan føres kontrol med de enkelte sociale tilbuds økonomiske forhold, herunder om pris og kvalitet hænger sammen.
- Dette vil jeg komme nærmere ind på i min besvarelse af det sidste spørgsmål.

[Samrådssp. AO – initiativer som ministeren vil iværksætte for at styrke kommunernes mulighed for at kontrollere kvalitet og regninger fra private botilbud]

- Det fjerde spørgsmål handler om hvilke initiativer, der bør iværksættes for at styrke kommunernes mulighed for at kontrollere kvalitet og regninger fra private botilbud
- Først skal det bemærkes, at borgerens handlekommune, det vil sige den kommune, der har visiteret borgeren til tilbuddet, skal føre et personrettet tilsyn med borgeren for at sikre, at den hjælp,

der er truffet afgørelse om at yde, forsat opfylder sit formål.

- Hvis kommunen i forbindelse med det personrettede tilsyn bliver bekymret for, om tilbuddet har den nødvendige kvalitet, kan kommunen tage kontakt til socialtilsynet.
- Den nuværende lovgivning indebærer, at socialtilsynet fører kontrol med de enkelte sociale tilbuds økonomiske forhold, herunder om pris og kvalitet hænger sammen.
- Private tilbud skal for det første offentliggøre oplysninger om udbetalt udbytte på Tilbudsportalen.
- Herudover skal socialtilsynet som led i det økonomiske tilsyn med tilbuddene vurdere, om et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt sammenholdt med tilbuddets kvalitet.
- Hvis dette er tilfældet, skal der gøres bemærkninger herom i tilsynsrapporten og på Tilbudsportalen.

- Dette giver kommunerne mulighed for at tage stilling til tilbuddenes økonomiske forhold i forbindelse med deres valg af tilbud.
- Jeg mener, at kommunerne bør lade disse oplysninger om tilbuddenes økonomiske forhold indgå i deres valg af tilbud, herunder om pris og kvalitet står mål hinanden i det konkrete tilbud.
- Det er i hvert fald det, som lovgivningen lægger op til.
- I sidste ende kan kommunerne altså fravælge at benytte tilbud, der trækker store summer ud i profit.
- Og dermed medvirke til, at offentlige midler først og fremmest kommer den udsatte borger til gode, og ikke går til lukrative udbetalinger til ejerkredsen.

[Afslutning]

- Afslutningsvist vil jeg takke for spørgeren for at sætte særligt fokus på private

botilbud, som varetager omsorgen for
nogle af vores aller mest udsatte borgere.

- Tak for ordet.